

2.3.-

ECONOMÍA SOCIAL

baixo o termo de economía social englobanse tódalas iniciativas empresariais por parte de traballadores, que se constitúen como cooperativas ou sociedades laborais, o autoemprego como traballadores autónomos e a creación de centros de traballo especial para minusválidos.

Atendendo ós datos da Tesorería General da Seguridade Social, o número de traballadores en alta laboral no réxime especial de autónomos aumentou en Galicia nun 2,7%, para situarse nos 154,5 miles de traballadores en 1998 (**adro 7.1.1., Traballadores en alta laboral en Galicia 1997-98: distribución segundo réximes**). Por provincias, A Coruña acolle ó 40,4% do total dos autónomos, mentres o 32,6% corresponde a Pontevedra e un 14,0%, a Ourense.

O número de empresas de economía social (sociedades cooperativas e laborais) a 31 de decembro de 1998 ascendeu, en España, a 29.234, das que 1.020 sociedades, un 3,5%, estaban situadas en Galicia. En conxunto, estas empresas acollerón a un total de 307.278 traballadores, estando

a meirande parte dos mesmos (o 63,95% do total) ocupados nas comunidades autónomas de Cataluña, Andalucía, País Vasco e C. Valenciana. En Galicia, a poboación ocupada na economía social foi de 10.111 traballadores, o que supuña o 1,1% da poboación ocupada galega. Esta porcentaxe foi inferior á española, que se situou no 2,33% en 1998 (**adro 2.3.1.**).

No ano 1998, constituíronse en Galicia 242 sociedades laborais e cooperativas (o 4,02% do total constituido en España), cun total de 1.242 traballadores, que representan o 3,16% dos existentes no conxunto do estado (**adro 2.3.2.**).

Cooperativas

En Galicia, tal e como reflicte o **adro 2.3.3.**, a finais do ano 1998 había un total de 774 cooperativas, que acollían a 8.255 traballadores. Comparada coas outras comunidades autónomas, Galicia tiña o 3,5% das sociedades cooperativas e o 3,4% dos traballadores do conxunto estatal. Como amosa o devandito **adro 2.3.3.**, prodúcese unha concentración das

2.3.

125

CADRO 2.3.1.

Empresas de economía social nas CC.AA. 1997-98 (1): número e traballadores

	1997		1998					
	Sociedades	Traballadores	Sociedades	Traballadores	Sociedades	Traballadores	Sociedades	Traballadores
	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total
Andalucía	4.913	18,1	44.920	15,9	5.295	18,1	50.322	16,4
Aragón	923	3,4	9.195	3,2	1.057	3,6	10.083	3,3
Asturias	469	1,7	4.494	1,6	508	1,7	4.707	1,5
Baleares	238	0,9	2.192	0,8	259	0,9	2.302	0,7
Canarias	645	2,4	8.076	2,9	756	2,6	8.809	2,9
Cantabria	142	0,5	1.608	0,6	148	0,5	1.629	0,5
Castela - A Mancha	1.892	7,0	16.167	5,7	2.022	6,9	17.200	5,6
Castela e León	1.497	5,5	12.732	4,5	1.643	5,6	13.451	4,4
Cataluña	6.209	22,9	46.783	16,5	6.566	22,5	51.545	16,8
C. Valenciana	3.057	11,3	42.046	14,8	3.150	10,8	44.810	14,6
Estremadura	909	3,4	7.381	2,6	948	3,2	7.899	2,6
Galicia	928	3,4	9.113	3,2	1.020	3,5	10.111	3,3
A Coruña					417	40,9	3.761	37,2
Lugo					176	17,3	1.167	11,5
Ourense					176	17,3	2.449	24,2
Pontevedra					251	24,6	2.734	27,0
Madrid	1.577	5,8	13.597	4,8	1.805	6,2	14.870	4,8
Murcia	954	3,5	9.298	3,3	1.140	3,9	10.489	3,4
Navarra	541	2,0	6.536	2,3	592	2,0	6.990	2,3
País Vasco	1.998	7,4	47.067	16,6	2.066	7,1	49.842	16,2
Rioxa	200	0,7	1.724	0,6	202	0,7	1.741	0,6
Ceuta e Melilla	52	0,2	463	0,2	57	0,2	478	0,2
Total	27.144	100,0	283.392	100,0	29.234	100,0	307.278	100,0

(1) cooperativas e sociedades laborais a 31 de decembro de cada ano

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.2.

Empresas de economía social constituidas en Galicia e España 1997-98

	Galicia		España	
	1997	1998	1997	1998
Sociedades	152	242	3.870	6.015
Socios iniciais	1.095	1.242	37.493	39.263

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

sociedades cooperativas nas comunidades de Cataluña, Andalucía, C. Valenciana e País Vasco, que acollen ó 63,7% do total de cooperativas e o 66,9% dos traballadores.

En Galicia, atendendo á desagregación por provincias, A Coruña é a que presenta un maior número de cooperativas, ó acoller 312 sociedades cooperativas e empregar a un total de 2.952 traballadores, o que implica unha media de 9,46 traballadores por cooperativa, cando a media gallega é de 10,67 traballadores por socie-

dade. As provincias de Ourense e Pontevedra presentan unha media superior á gallega, con 15,14 e 11,79 traballadores por sociedade cooperativa, respectivamente.

O número de sociedades cooperativas constituidas en 1998 en Galicia ascendeu a 85, cun total de 676 traballadores, o que representou o 4,17% do total de cooperativas constituidas en España. En relación ó ano 1997, o número de sociedades creadas en Galicia descendeu nun 13,27%

CADRO 2.3.3.
Sociedades cooperativas nas CC.AA. 1997-98 (1): número e traballadores

	1997		1998	
	Sociedades	Traballadores	Sociedades	Traballadores
	número	CA/total	número	CA/total
Andalucía	4.349	20,2	39.168	17,2
Aragón	703	3,3	7.176	3,2
Asturias	274	1,3	2.836	1,2
Baleares	178	0,8	1.829	0,8
Canarias	497	2,3	6.698	2,9
Cantabria	83	0,4	933	0,4
Castela - A Mancha	1.408	6,5	11.847	5,2
Castela e León	1.172	5,4	10.773	4,7
Cataluña	5.599	26,0	38.907	17,1
C. Valenciana	2.528	11,7	36.017	15,8
Estremadura	701	3,3	6.065	2,7
Galicia	750	3,5	7.605	3,3
A Coruña	308	41,1	2.826	37,2
Lugo	128	17,1	798	10,5
Ourense	144	19,2	2.091	27,5
Pontevedra	170	22,7	1.890	24,9
Madrid	790	3,7	8.264	3,6
Murcia	783	3,6	7.431	3,3
Navarra	299	1,4	3.681	1,6
País Vasco	1.212	5,6	36.451	16,0
Rioxa	167	0,8	1.522	0,7
Ceuta e Melilla	38	0,2	363	0,2
Total	21.531	100,0	227.566	100,0

(1) datos a 31 de decembro de cada ano

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.4.
Sociedades cooperativas constituidas nas CC.AA 1997-98: número e socios iniciais

	1997		1998	
	Sociedades	Socios iniciais	Sociedades	Socios iniciais
	número	CA/total	número	CA/total
Andalucía	467	18,28	4.492	14,30
Aragón	66	2,58	514	1,64
Asturias	23	0,90	158	0,50
Baleares	10	0,39	66	0,21
Canarias	72	2,82	448	1,43
Cantabria	4	0,16	35	0,11
Castela - A Mancha	81	3,17	2.852	9,08
Castela e León	148	5,79	1.129	3,59
Cataluña	897	35,11	4.686	14,91
C. Valenciana	221	8,65	12.456	39,64
Estremadura	47	1,84	511	1,63
Galicia	98	3,84	847	2,70
A Coruña	17	17,35	118	13,93
Lugo	17	17,35	184	21,72
Ourense	21	21,43	161	19,01
Pontevedra	29	29,59	252	29,75
R.A. Galicia	14	14,29	132	15,58
Madrid	164	6,42	1.290	4,11
Murcia	129	5,05	745	2,37
Navarra	14	0,55	87	0,28
País Vasco	58	2,27	431	1,37
Rioxa	8	0,31	334	1,06
Ceuta e Melilla	1	0,04	10	0,03
Rexistro Central	47	1,84	331	1,05
Total	2.555	100,00	31.422	100,00

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CÁDRO 2.3.5.

Sociedades cooperativas constituidas 1997-98: distribución segundo clase

	1997			1998			R.A. Galicia	Total	
	A Coruña	Lugo	Ourense	A Coruña	Lugo	Ourense			
número	socios	número	socios	número	socios	número	socios	Número	Socios
Trabajo asociado									
Consumidores e usuarios	9	60	10	77	14	83	23	162	10
Viviendas	7	41	-	-	-	-	2	43	1
Agrarias	1	17	5	82	5	61	3	42	8
Eplotación común da terra	1	10	-	-	2	17	1	-	9
Servicios	1	13	-	-	-	-	-	1	15
Transportistas								1	1
Total	19	141	15	159	21	161	29	252	14
								132	98
									845
Trabajo asociado									
Consumidores e usuarios	7	53	7	70	13	78	19	110	5
Viviendas	-	-	-	-	-	-	1	15	-
Agrarias	5	42	-	-	-	-	3	31	2
Eplotación común da terra	2	19	4	32	3	45	1	5	2
Servicios	1	5	-	-	1	-	-	1	1
Transportistas	-	5	-	-	6	1	10	2	7
Segundo grao	1	-	-	-	-	3	28	-	39
Outros	-	-	-	-	-	1	9	-	4
Total	16	124	11	102	17	129	29	208	12
								113	85
									676

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.6.

**Sociedades cooperativas constituidas en Galicia e España 1997-98:
distribución segundo sector de actividad**

	Galicia				España			
	1997		1998		1997		1998	
	número	socios	número	socios	número	socios	número	socios
Agrario	18	224	13		312	13.709	255	12.366
Non agrario	80	621	72		2.243	17.713	1.781	11.584
Industria	24	183	22		480	5.757	356	2.986
Construcción	16	124	10		343	1.585	294	1.446
Servicios	40	314	40		1.420	10.371	1.131	7.152
Total	98	845	85	676	2.555	31.422	2.036	23.950

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

e o seu número de traballadores, nun 20,19%.

Atendendo á clase de cooperativas inscritas e ó número de traballadores, o **cadro 2.3.5.**, reflicte que é na clase “Traballo asociado” onde máis cooperativas hai inscritas, con 51, que representan o 60% do total de cooperativas inscritas en Galicia en 1998. Na provincia de Pontevedra está aproximadamente o 34,1% das cooperativas inscritas en Galicia nese ano.

No que á distribución sectorial das cooperativas se refire, o **cadro 2.3.6.** amosa que, tanto en Galicia como no conxunto do estado, o sector servicios é o máis representado nese tipo de sociedades. Malia esta coincidencia, o peso relativo do sector é inferior en Galicia: mentres que en España as cooperativas de servicios representan o 55,6%, na comunidade galega, a porcentaxe é do 47,1%. O peso relativo das cooperativas do sector agrario en Galicia é superior ó que existe en España: aquí, representa o 15,3% do total de cooperativas galegas, fronte ó 12,5% en España.

A industria de confección e peletería é a actividade que acolle máis constitucións de sociedades cooperativas, con 15,4 más que no ano anterior, seguida da

construcción, con 12, catro menos que en 1997, e a agricultura, gandería, caza e actividades relacionadas, con 11, dúas menos que en 1997, segundo os datos recollidos no **cadro 2.3.7.**

Sociedades laborais

O número de sociedades laborais en España era, ó remate de 1998, de 7.079 empresas (SA e SL), un 26,1% superior ó existente ó ano anterior. Estas sociedades concéntranse especialmente nas comunidades de Madrid, País Vasco, Andalucía, Cataluña e C. Valenciana, que agrupan ó 56,3% do total. A devandita concentración ten a súa correspondencia no emprego, xa que esas cinco comunidades acaparan o 61,6% dos postos de traballo.

Galicia tiña, no mesmo período, 246 sociedades laborais en alta na Seguridade Social, un 3,5% do total estatal. No eido do emprego, as sociedades laborais galegas tiñan 1.856 traballadores e traballadoras, mentres que o número de ocupados no conxunto do estado foi de 62.567 traballadores.

No ano 1998, constituíronse en Galicia un total de 157 sociedades laborais, que agruparon a 566 socios. Tal e como

2.3.

129

CADRO 2.3.7. Sociedades cooperativas constituidas 1998: distribución por actividad económica e número de socios

	Número Socios	Número Socios	Número Socios	Número Socios	Número Socios	Número Socios	Total	
							Registro Central Número Socios	Número Socios
Agricultura, gandería, caza e serv. relacionados	1	12	4	32	3	45	1	5
Silvicultura, expl. forestais e serv. relacionados					1	5		
Industria do tabaco							1	7
Industria téxtil					6	35	1	5
Industria de confección e peletería	1	20	3	41		3	17	2
Industria da madeira e cortiza (agás móbiles)					1	12		
Industria química	1	5						
Fabril. de maquinaria e material eléctrico								
Construcción	5	42						
Venda repar. vehículos motor, venta miúdo combustibles					1	5	42	2
Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor						1		
Transporte terrestre, transporte por tubos	2	10					20	2
Activ. anexas ó transportes; axencias de viaxe					1	5	2	19
Outras actividades empresariais	1	5	1	5	1	6	2	14
Educación					5	1	5	30
Actv. sanitarias e veterinarias, servicios sociais	3	18			3	16	3	16
Actv.recreativas, culturais e deportivas	1	5	1	14			2	20
Actv. diversas de servicios persoais						2	10	5
Total	15	117	11	102	17	129	29	208
							12	113
								84
								669

Fonte: Dirección Xeral de Relacións Laborais

CADRO 2.3.8.

Sociedades laborais nas CC.AA. 1997-98 (1): número e traballadores

	1997				1998			
	Sociedades		Traballadores		Sociedades		Traballadores	
	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total
Andalucía	564	10,0	5.703	10,2	797	11,3	6.450	10,3
Aragón	220	3,9	2.001	3,6	307	4,3	2.289	3,7
Asturias	195	3,5	1.649	3,0	240	3,4	1.819	2,9
Baleares	80	1,4	362	0,6	88	1,2	473	0,8
Canarias	148	2,6	1.378	2,5	275	3,9	2.084	3,3
Cantabria	59	1,1	672	1,2	61	0,9	753	1,2
Castela - A Mancha	464	8,3	4.353	7,8	608	8,6	4.825	7,7
Castela e León	325	5,8	2.019	3,6	406	5,7	2.411	3,9
Cataluña	610	10,9	7.872	14,1	744	10,5	8.380	13,4
C. Valenciana	529	9,4	6.013	10,8	611	8,6	6.622	10,6
Estremadura	208	3,7	1.301	2,3	225	3,2	1.368	2,2
Galicia	178	3,2	1.458	2,6	246	3,5	1.856	3,0
A Coruña	85	47,8	634	43,5	105	42,7	809	43,6
Lugo	21	11,8	182	12,5	44	17,9	264	14,2
Ourense	15	8,4	128	8,8	24	9,8	148	8,0
Pontevedra	57	32,0	514	35,3	73	29,7	635	34,2
Madrid	787	14,0	5.369	9,6	1.011	14,3	5.946	9,5
Murcia	171	3,0	1.904	3,4	296	4,2	2.734	4,4
Navarra	242	4,3	2.847	5,1	290	4,1	3.107	5,0
País Vasco	786	14,0	10.584	19,0	822	11,6	11.113	17,8
Rioxa	33	0,6	198	0,4	37	0,5	235	0,4
Ceuta e Melilla	14	0,2	100	0,2	15	0,2	102	0,2
Total	5.613	100,0	55.783	100,0	7.079	100	62.567	100

(1) datos a 31 de decembro de cada ano

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.9.

Sociedades laborais rexistradas nas CC.AA. 1997-98: número e socios iniciais

	1997				1998			
	Sociedades		Socios iniciais		Sociedades		Socios iniciais	
	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total	número	CA/total
Andalucía	90	6,84	583	9,60	617	15,51	2.681	17,51
Aragón	56	4,26	236	3,89	196	4,93	717	4,68
Asturias	54	4,11	204	3,36	122	3,07	431	2,81
Baleares	23	1,75	86	1,42	39	0,98	128	0,84
Canarias	74	5,63	330	5,44	236	5,93	809	5,28
Cantabria	16	1,22	82	1,35	23	0,58	98	0,64
Castela - A Mancha	117	8,90	523	8,61	296	7,44	1.109	7,24
Castela e León	78	5,93	312	5,14	248	6,23	900	5,88
Cataluña	137	10,42	588	9,69	484	12,16	1.778	11,61
C. Valenciana	119	9,05	495	8,15	380	9,55	1.412	9,22
Estremadura	57	4,33	258	4,25	51	1,28	187	1,22
Galicia	54	4,11	248	4,08	157	3,95	566	3,70
A Coruña					75	47,8	256	45,2
Lugo					20	12,7	75	13,3
Ourense					22	14,0	86	15,2
Pontevedra					40	25,5	149	26,3
Madrid	224	17,03	906	14,92	579	14,55	2.177	14,22
Murcia	38	2,89	161	2,65	262	6,58	966	6,31
Navarra	50	3,80	230	3,79	77	1,94	294	1,92
País Vasco	119	9,05	763	12,57	193	4,85	987	6,45
Rioxa	6	0,46	43	0,71	17	0,43	64	0,42
Ceuta e Melilla	3	0,23	23	0,38	2	0,05	9	0,06
Total	1.315	100	6.071	100	3.979	100	15.313	100

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.10.

Sociedades laborais rexistradas 1997-98: distribución sectorial

	Galicia				España			
	1997		1998		1997		1998	
	Número	Socios	Número	Socios	Número	Socios	Número	Socios
Agrario	-	-	4	14	22	83	95	344
Non agrario	54	249	153	552	1.293	5.988	3.884	14.969
Industria	17	113	26	103	294	1.713	710	3.564
Construcción	3	11	17	71	173	707	610	2.195
Servicios	34	125	110	378	826	3.568	2.564	9.210
Total	54	249	157	566	1.315	6.071	3.979	15.313

Fonte: Dirección General de Fomento de la Economía Social

CADRO 2.3.11.

Sociedades laborais constituidas 1998: socios e capital social segundo actividade económica

	Sociedades	Socios		Capital social		% Capital social	
		de traballo	de capital	traballadores	non traballadores	traballadores	non traballadores
Agricultura, gandería , caza e serv. relacionados	1	2	2	7.000.000		51	49
Silvicultura, expl. forestais e serv. relacionados	2	4	3	1.001.000		60	40
Pesca, acuicultura e serv. relacionados	1	2	1	501.000		67	33
Extracc. minerais non metálicos nin enerxéticos	1	2	2	600.000		67	33
Industria de produtos alimenticios e bebida	3	9	2	22.501.000		89	11
Industria da confección e peletería	3	8	4	1.620.000		67	33
Industria da madeira e cortiza (agás mobles)	2	4	2	1.200.000		67	33
Edición artes gráficas e reprod. soportes gravados	4	9	4	10.600.000		75	25
Fabricación de productos de caucho e materias plásticas	1	3	4	14.000.000		60	40
Fabric. productos metálicos agás maquinaria e equipo	5	15	7	20.601.000		76	24
Inds. construcción de maquinaria e equipo mecánico	1	2	4	3.100.000		66	34
Fabricación de maquinaria e material eléctrico	1	2	2	500.000		60	40
Fabric. doutro material de transporte	1	7		7.000.000		100	
Fabric. mobles: outras indus. manufactureiras	5	14	3	4.870.000		90	10
Construcción	15	40	24	21.966.000		69	31
Venda repar. vehículos motor, venta miúdo combustible	19	59	15	48.552.001		80	20
Comercio por xunto e intermediarios agás vehículos motor	14	36	15	20.357.000		76	24
Comerc. polo miúdo agás vehíc. motor, reparac. domestic.	24	54	29	28.440.000		71	29
Hostelería	12	28	11	7.144.000		73	27
Transporte terrestre: transporte por tubos	3	8	1	18.500.001		89	11
Transporte marítimo, de cabotaxe e interior	1	2	1	1.500.000		67	33
Correos e telecomunicacións	1	2	2	600.000		66	34
Interm. financeira, agás seguros e plans de pensións	1	3		999.000		100	
Seguros e plans de pensión, agás S.S.O.	1	2	1	6.000.000		67	33
Actv. inmobiliarias	3	7	2	2.700.000		78	22
Actv. informáticas	4	9	3	3.217.500		75	25
Outras actividades empresariais	13	29	16	21.722.000		70	30
Educación	6	19	1	7.910.000		95	5
Actv. sanitarias e veterinarias, servicios sociais	4	10	2	4.910.000		82	18
Actv. recreativas, culturais e deportivas	1	4	2	500.000		52	48
Actv. diversas de servicios persoais	4	9	3	3.114.000		75	25
Total		157	404	168	293.225.502	74	26

Fonte: Dirección Xeral de Relacións Laborais

reflicte o **cadro 2.3.10.**, a meirande parte das sociedades laborais en Galicia concéntranse nos sectores non agrarios –153 sociedades– e, principalmente, no sector servicios, que acolle un 70% do total de sociedades laborais rexistradas en Galicia.

No eido do estudio sectorial, o **cadro 2.3.11.** amosa que é na actividade de “Comercio polo miúdo agás vehículos a motor, reparacións domésticas” onde máis sociedades laborais se constituíron, 24, seguida da actividade de “Venda e reparación de vehículos de motor, venda polo miúdo de combustible”, con 19. Nunha clasificación atendendo ó capital social, o primeiro posto estaría ocupado pola “Venda e reparación de vehículos de motor, venda polo miúdo de combustible”, seguido polo “Comercio polo miúdo agás vehículos de motor e reparacións domésticas”. ■

